

« Διάλογος με το λόφο , μια διαδρομή βύθισης και ανάδυσης προς το φρούριο Καράμπαμπα Χαλκίδας.»

ΦΟΙΤΗΤΕΣ : ΠΑΠΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΠΑΤΣΑΛΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : ΚΟΤΙΩΝΗΣ ΖΗΣΗΣ
ΚΟΥΖΟΥΠΗ ΑΣΠΑΣΙΑ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΤΙΤΛΟΣ : Διάλογος με το λόφο , μια διαδρομή βύθισης και ανάδυσης προς το φρούριο Καράμπαμπα Χαλκίδας

ΦΟΙΤΗΤΕΣ : Παπαλεξάνδρου Αλέξανδρος
Πάτσαλης Αθανάσιος

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : Κοτιώνης Ζήσης
Κουζούπη Ασπασία

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εργασία αυτή ονομάζεται « Διάλογος με το λόφο , μια διαδρομή βύθισης και ανάδυσης προς το φρούριο Καράμπαμπα Χαλκίδας.» Ο τόπος με τον οποίο ασχοληθήκαμε βρίσκεται στην Βοιωτική πλευρά της πόλης της Χαλκίδας. Πρόκειται για τον λόφο Καράμπαμπα ένα ύψωμα από την κορυφή του οποίου μπορεί κανείς να έχει εποπτεία τόσο της πόλης όσο και των δύο Ευβοϊκών κόλπων .

Στην κορυφή αυτού του λόφου βρίσκεται το λεγόμενο «Φρούριο του Καράμπαμπα». Το φρούριο αυτό σχεδιάστηκε από τον Ενετό Γερόλυμο Γκαλότο για λογαριασμό των Οθωμανών κατά τη διάρκεια του Ενετοτουρκικού πολέμου που ξέσπασε το 1684 και πιθανότατα κατά την εποχή που ο Βενετσιάνικος στόλος υπό την αρχηγεία του Μοροζίνι ετοιμαζόταν να επιτεθεί στη Χαλκίδα.

Η τοποθεσία της εργασίας μας έχει μεγάλο ενδιαφέρον σήμερα καθώς από τη μία βρίσκεται σε άμεση επαφή με το στενό του Ευρίπου και την κινητή γέφυρα της Χαλκίδας , από την άλλη εδώ βρίσκεται και ο Σιδηροδρομικός σταθμός της Χαλκίδας . Με άλλα λόγια αποτελεί μια πύλη εισόδου στην πόλη της Χαλκίδας. Επίσης το φρούριο στην κορυφή του λόφου δίνει μια ευκαιρία παρατήρησης του τοπίου από ψηλά και αποτελεί προσφιλή τόπο για περιήγηση και για διάφορες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις .

Αρχική μας πρόθεση ήταν ο σχεδιασμός μιας διαδρομής που θα συνέδεε τον σιδηροδρομικό σταθμό με το φρούριο στο λόφο. Αφορμή για μια τέτοια κίνηση ήταν η διαπίστωση της απουσίας μιας σηματοδοτημένης περιπατητικής διαδρομής προς το φρούριο καθώς η κίνηση προς αυτό σήμερα γίνεται κυρίως με χρήση αυτοκινήτου. Εκτός αυτού μια τέτοια διαδρομή θα έδινε την ευκαιρία να διαπραγματευτεί κάποιος το ενδιαφέρον ανάγλυφο της περιοχής , τη θέα καθώς και τη σχέση με τη θάλασσα.

Το κύριο στοιχείο που μας κέντρισε το ενδιαφέρον ήταν η ευκαιρία θέασης του τοπίου από πολλαπλές οπτικές που προσφέρει ο λόφος και κυρίως το φρούριο στην κορυφή του. Με μια γρήγορη ματιά στην ιστορία του φρουρίου καθώς και στην τοποθέτησή του μπορεί κανείς να διαπιστώσει ότι αυτό σχεδιάστηκε να λειτουργεί ως ένα εργαλείο θέασης.

DIPLOMATIK STUDY

TITLE : Conversation with the hill , a course of immersion and emersion towards the fort Karambamba in Khalkis

STUDENTS : Papalexandrou Alexandros
Patsalis Athanasios

SUPERVISORS : Kotionis Zisis
Kouzoupi Aspasia

UNIVERSITY OF THESSALY

DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

SUMMARY

The title of this study is « Conversation with the hill , a course of immersion and emersion towards the fort Karambamba in Khalkis » The location of our study stands in the biotik side of the town of Khalkis. This location is the hill Karambamba , a hill from which top someone can observe the town of Khalkis and the two Evoik gulfs.

At the top of this hill stands the so called « Fort Karambamba » This fort was designed by the Venetian builder Gallot for the Othomans during the Venetian-Turkish war that started in 1684.

This location is very interesting today. It is located near the strait of Evgripos and the bridge of Khalkis. Also here we can find Khalkis trainstation. So we can say that it is a door to Khalkis. In addition the fort at the top of the hill gives a chance to observe the landscape from a high spot and it used for walking and for various artistic events.

Our intention was the designing of a course that would lead from the trainstation to the fort. The cause for this suggestion was the absence of an intresting walking route towards the fort. The designing of such a course would give us the chance to work with the interesting landscape of the location , the views and the relation with the sea.

The most significant element that led us through this study is that the hill and mostly the fort give the chance of various views to the landscape. Looking at the forts history and placement we can say that it was designed to work as a tool for viewing.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 2	ΧΑΡΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ
σελ. 3	ΕΙΣΑΓΩΓΗ
σελ. 6	ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΦΡΟΥΡΙΟΥ
σελ. 8	Ο ΛΟΦΟΣ
σελ. 10	ΕΞΕΛΙΞΗ ΙΔΕΑΣ

ΤΕΛΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΧΑΡΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΠΕΜΒΑΣΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία αυτή ονομάζεται « Διάλογος με το λόφο , μια διαδρομή βύθισης και ανάδυσης προς το φρούριο Καράμπαμπα Χαλκίδας.» Ο τόπος με τον οποίο ασχοληθήκαμε βρίσκεται στην Βοιωτική πλευρά της πόλης της Χαλκίδας. Πρόκειται για τον λόφο Καράμπαμπα ένα ύψωμα από την κορυφή του οποίου μπορεί κανείς να έχει εποπτεία τόσο της πόλης όσο και των δύο Ευβοϊκών κόλπων .

Η επωνομασία «λόφος Καράμπαμπα» προέρχεται από τον ομώνυμο Οθωμανό στρατηγό που ,υπάρχουν αναφορές, ότι θάφτηκε εκεί . Την συγκεκριμένη περιοχή πολλοί ταυτίζουν και με την αρχαία Κάνηθο , εκ της οποίας προέρχεται το όνομα του σημερινού οικισμού της Χαλκίδας στη Βοιωτική ακτή .

Ο λόφος Καράμπαμπα ονομάζεται αλλιώς και Φούρκα , όνομα που μεταφράζεται σε αγχόνη και δηλώνει τη χρησιμοποίηση του λόφου κατά την περίοδο της Οθωμανοκρατίας ως χώρου απαγχονισμού των καταδικασμένων σε θάνατο.

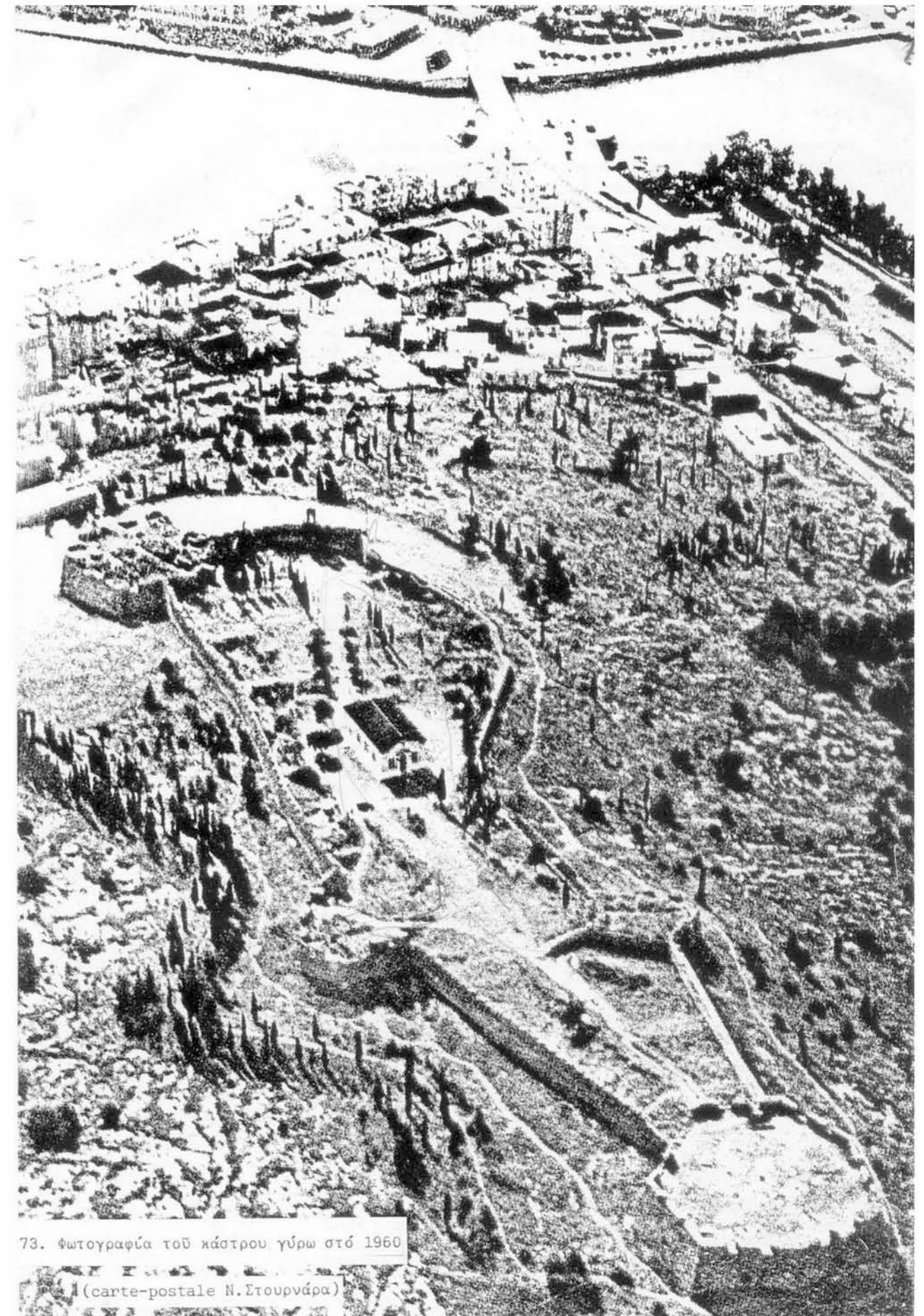
Στην κορυφή αυτού του λόφου βρίσκεται το λεγόμενο «Φρούριο του Καράμπαμπα». Το

φρούριο αυτό σχεδιάστηκε από τον Ενετό Γερόλυμο Γκαλότο για λογαριασμό των Οθωμανών κατά τη διάρκεια του Ενετοτουρκικού πολέμου που ξέσπασε το 1684 και πιθανότατα κατά την εποχή που ο Βενετσιάνικος στόλος υπό την αρχηγεία του Μοροζίνι ετοιμαζόταν να επιτεθεί στη Χαλκίδα.

Η τοποθεσία της εργασίας μας έχει μεγάλο ενδιαφέρον σήμερα καθώς από τη μία βρίσκεται σε άμεση επαφή με το στενό του Ευρίπου και την κινητή γέφυρα της Χαλκίδας, από την άλλη εδώ βρίσκεται και ο Σιδηροδρομικός σταθμός της Χαλκίδας . Με άλλα λόγια αποτελεί μια πύλη εισόδου στην πόλη της Χαλκίδας. Επίσης το φρούριο στην κορυφή του λόφου δίνει μια ευκαιρία παρατήρησης του τοπίου από ψηλά και αποτελεί προσφιλή τόπο για περιήγηση και για διάφορες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις .

Αρχική μας πρόθεση ήταν ο σχεδιασμός μιας διαδρομής που θα συνέδεε τον σιδηροδρομικό σταθμό με το φρούριο στο λόφο. Αφορμή για μια τέτοια κίνηση ήταν η διαπίστωση της απουσίας μιας σηματοδοτημένης περιπατητικής διαδρομής προς το φρούριο καθώς η κίνηση προς αυτό σήμερα γίνεται κυρίως με χρήση αυτοκινήτου. Εκτός αυτού μια τέτοια διαδρομή θα έδινε την ευκαιρία να διαπραγματευτεί κάποιος το ενδιαφέρον ανάγλυφο της περιοχής , τη θέα καθώς και τη σχέση με τη θάλασσα.

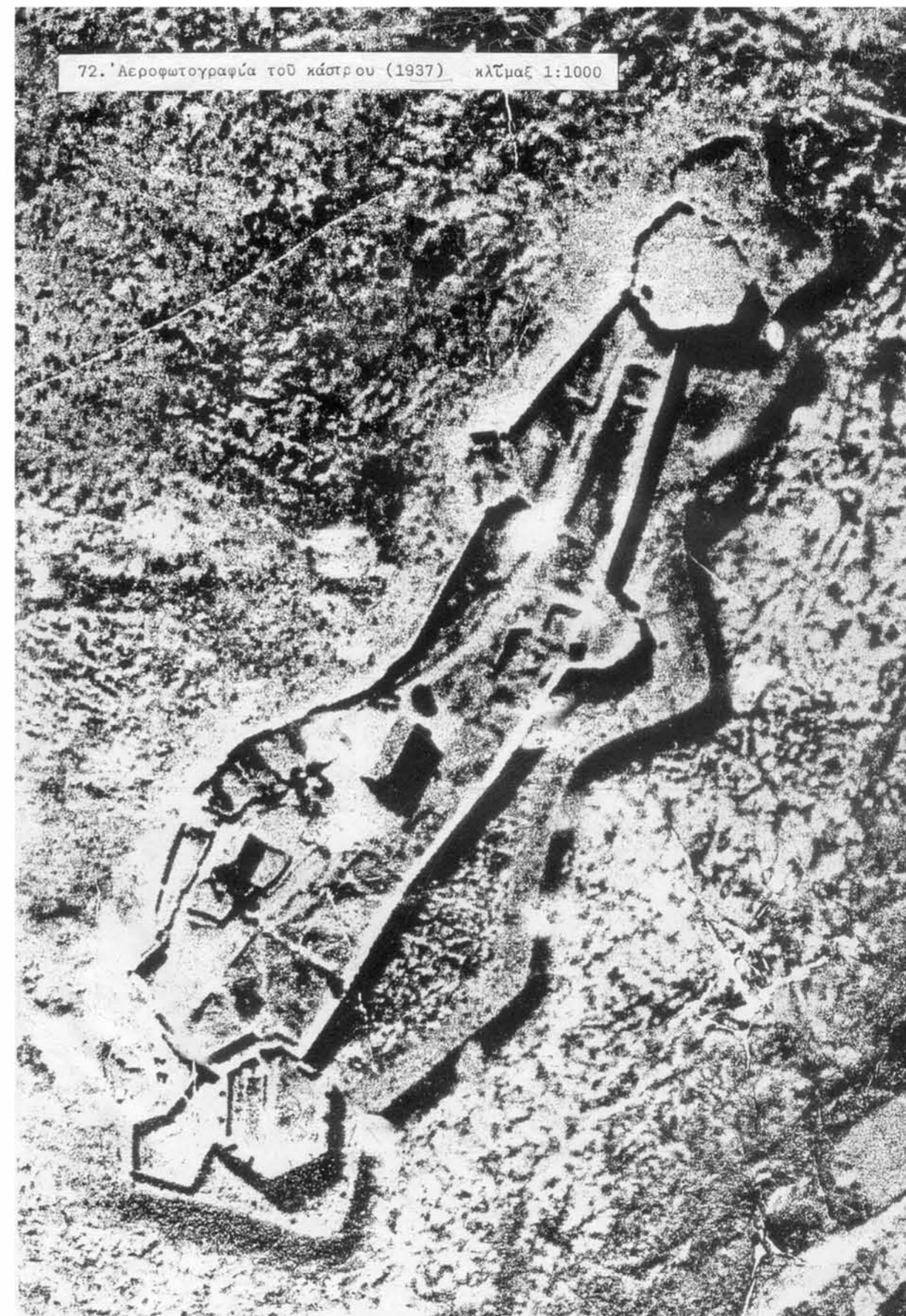
Το κύριο στοιχείο που μας κέντρισε το ενδιαφέρον ήταν η ευκαιρία θέασης του τοπίου από πολλαπλές οπτικές που προσφέρει ο λόφος και κυρίως το φρούριο στην κορυφή του. Με μια γρήγορη ματιά στην ιστορία του φρουρίου καθώς και στην τοποθέτησή του μπορεί κανείς να δια-πιστώσει ότι αυτό σχεδιάστηκε να λειτουργεί ως ένα εργαλείο θέασης. Χαρακτηριστικό είναι ,ότι το φρούριο χτίστηκε κατά πάσα πιθανότητα για την αντιμετώπιση μιας διαφαινόμενης ναυτικής επιδρομής . Δεν είναι τυχαίο ότι και στα χρόνια της κατοχής, εκεί πάνω είχαν στήσει οι Ιταλοί τα πολυβολεία τους και τ' αντιαεροπορικά τους.

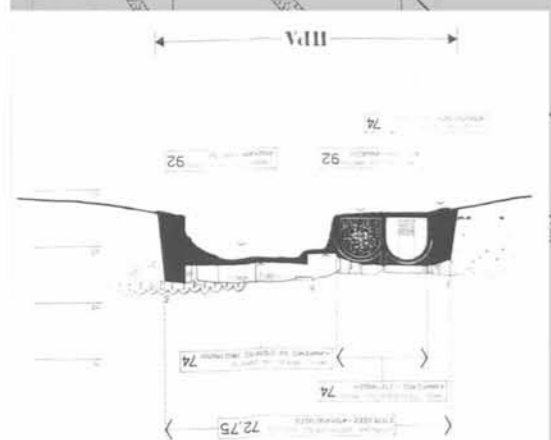
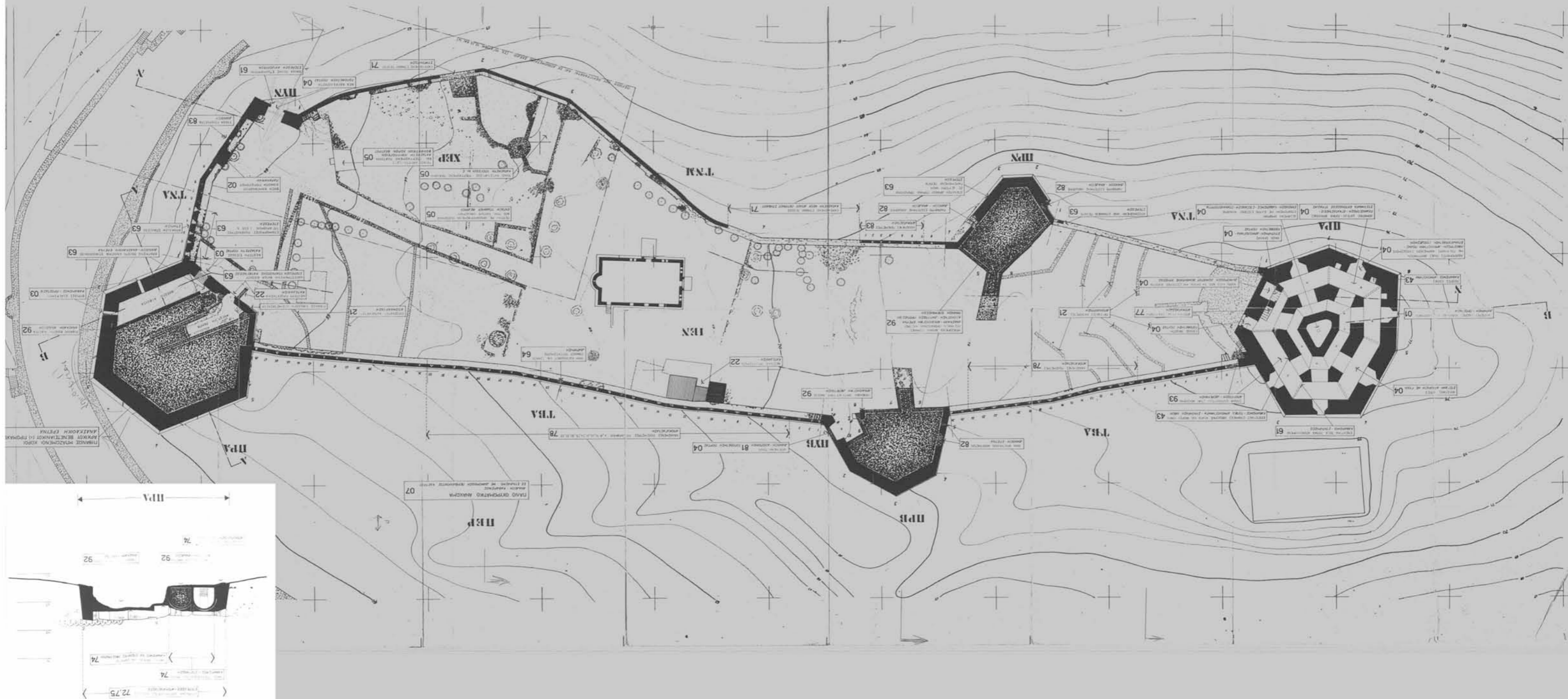
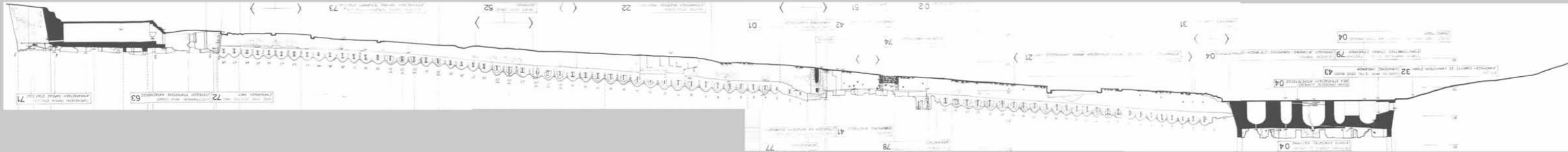

73. Φωτογραφία του κάστρου γύρω στο 1960

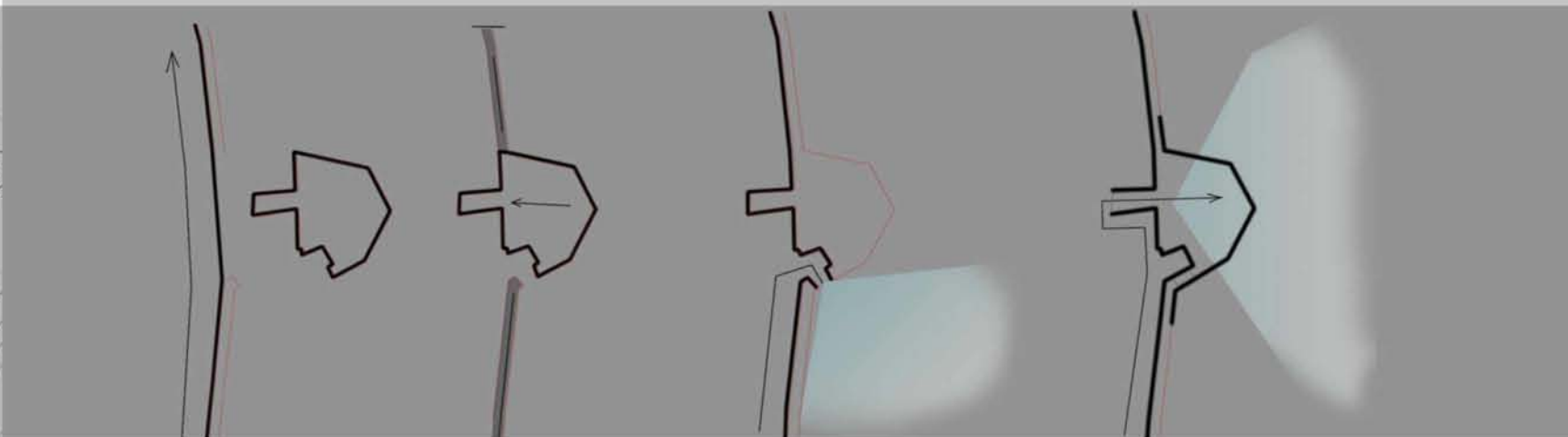
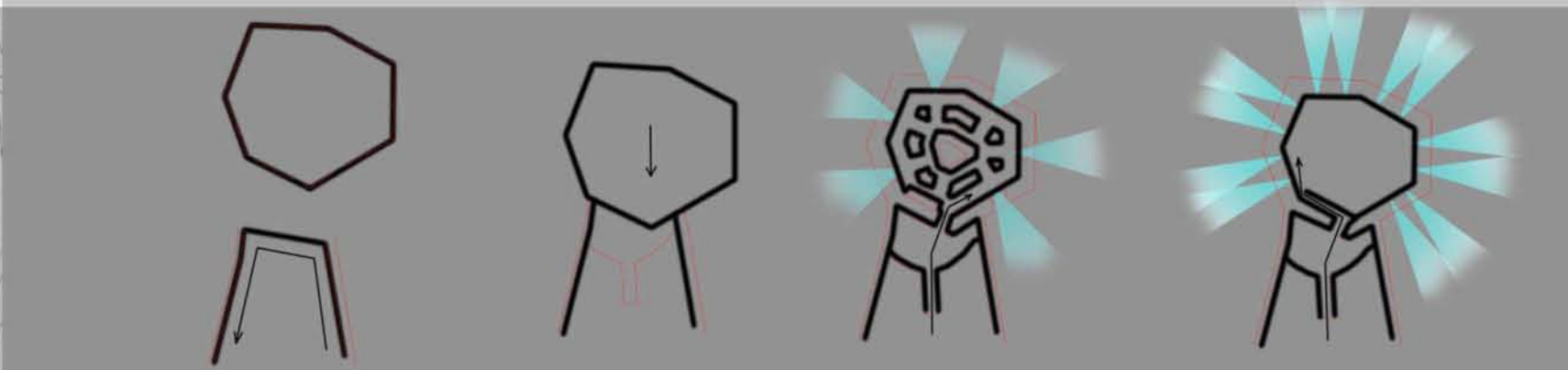
(carte-postale N.Στουρνάρα)

Η συγκεκριμένη τοποθεσία “Κάνθος-Καράμπαμπα” έχει όπως αναφέρθηκε και πα-
 ραπάνω ένα ζοφερό παρελθόν κυρίως κατα του Μεσαιωνικούς χρόνους . Το στοιχείο όμως
 της θέασης που προσφέρει και το οποίο χρησιμοποιούνταν άλλοτε για στρατιωτικούς σκο-
 πούς έχει καταφέρει να την εξιλεώσει και δρώντας ως καταλυτικό στοιχείο να την μεταλλά-
 ξη σε τόπο αναψυχής και ενατένησης. Αυτή τη φυσιογνωμική μεταστροφή μας καταδεικνύει
 εύστοχα η ύπαρξη έξω απο το φρούριο ενός τάφου. Πρόκειται για τον τάφο του Γιάννη Σκα-
 ρίμπα, επιφανούς Χαλκιδίου λογοτέχνη που αγάπησε την Χαλκίδα αλλά και τους περιπά-
 τους και τις αναπολήσεις στο φρούριο. Ο Γιάννης Γκίκας στο βιβλίο του “ Κάστρα / Ταξίδια ”
 Β’ τόμος -1981 σελ. 280-283, αναφέρει για τον Σκαρίμπα : “ Το καστράκι αυτό είναι ο αγα-
 πημένος μου περίπατος όταν πηγαίνω στην Χαλκίδα. Και θυμάμαι την Χαλκίδα του ‘60 , ό-
 ταν καθόμασταν στη μικρή βεράντα του σπιτιού του Γιαννη Σκαρίμπα, εκεί στην πλαγιά
 του λόφου του Καράμπαμπα, κάτω απο το κάστρο και μέσα σε φαγοπότια και κρασοκατα-
 νύξεις, είμασταν υποχρεωμένοι να ακούμε τον “σπασμένο πιερόττο” της Χαλκίδας να κατα-
 κεραυνώνει, με παλιρροϊκά σκαμπανεβάσματα, τους πάντες και τα πάντα”, “ απο κείνον λοι-
 πόν τον καιρό ανέβαινα στο κάστρο του Καράμπαμπα, γιατί μου άρεσε να βλέπω τον Εύρι-
 πο και την Χαλκίδα απο ψηλά”.

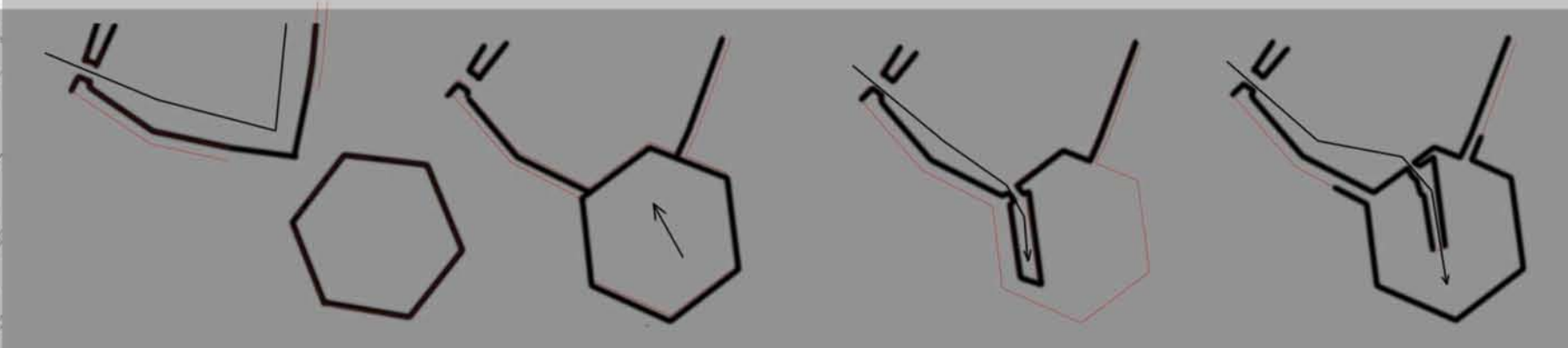

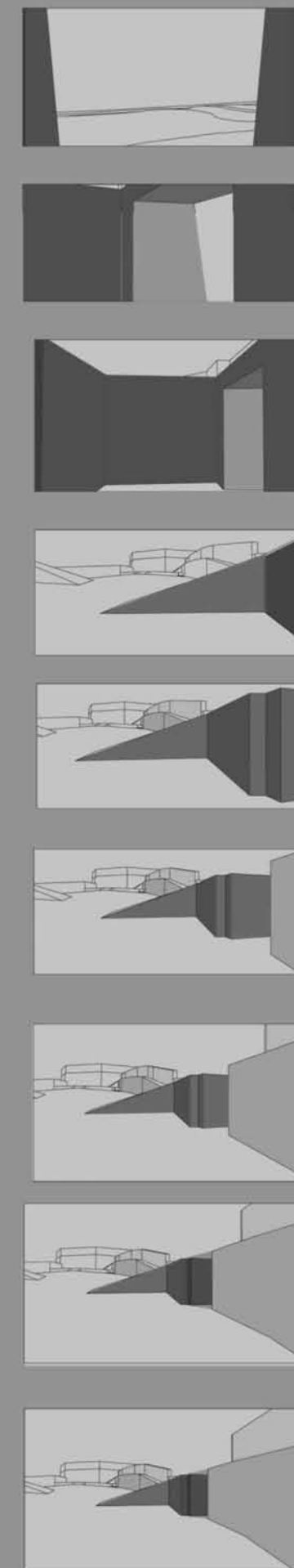
ΑΝΑΓΝΩΣΗ ΦΡΟΥΡΙΟΥ

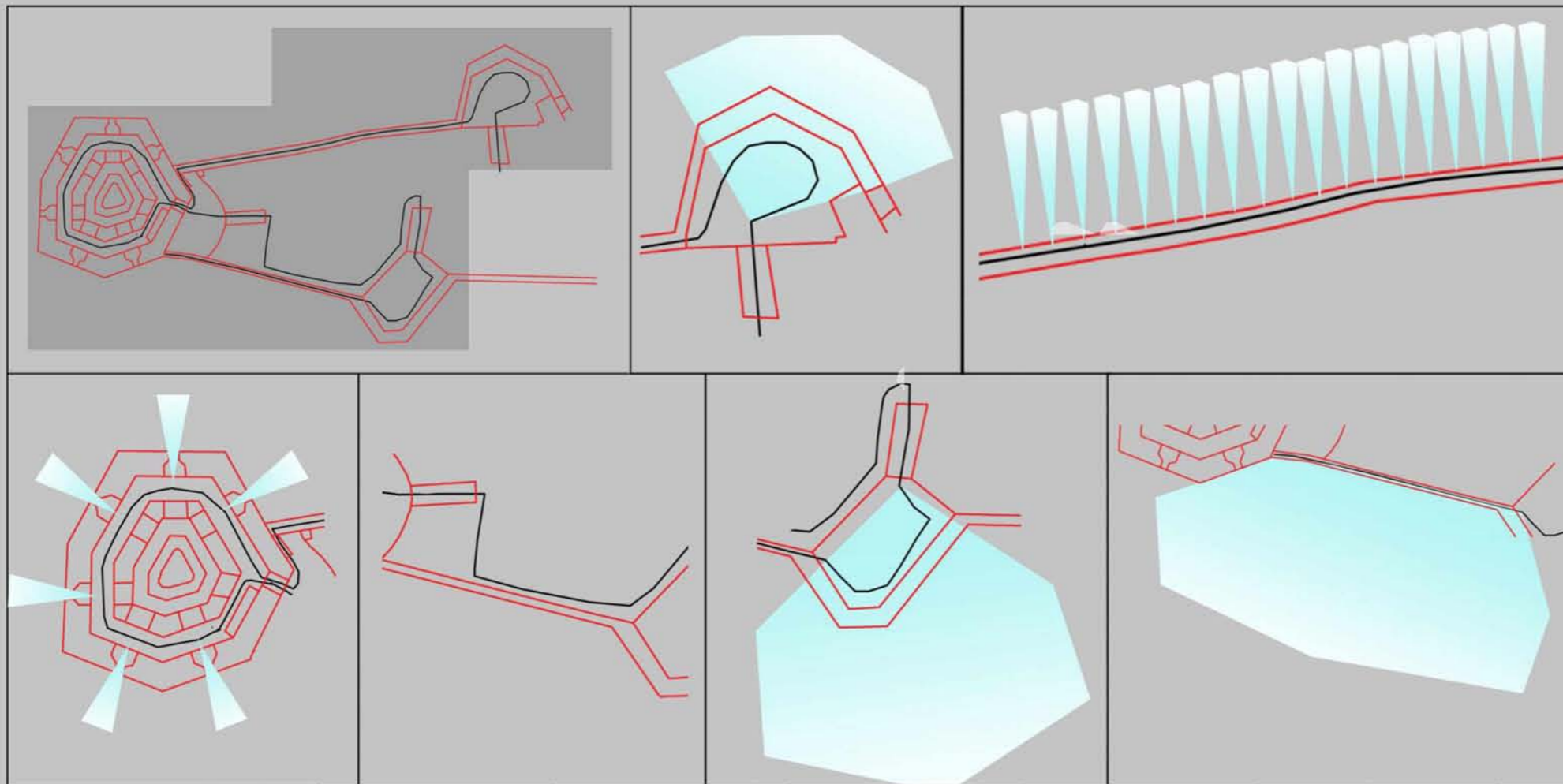

Πρώτη μας κίνηση πριν το σχεδιασμό της διαδρομής ήταν η προσπάθεια επιτόπιας ανάγνωσης του φρουρίου ως ένα εργαλείο θέασης, όπως και το είχαμε επισημάνει. Περπατώντας σε αυτό παρατηρήσαμε πως η θέα κατευθύνεται μέσω ενός παιχνιδιού βύθισης και ανάδυσης στον εσωτερικό κόσμο του φρουρίου. Τα τείχη του φρουρίου λειτουργούν ως ένα απολύτως σαφές όριο που αποκόπτει αυτόν τον εσωτερικό κόσμο από το έξω τοπίο αλλά και ως νήματα καθοδήγησης του περιηγητή. Μπορεί κανείς να τα περπατήσει στη βάση τους «βυθισμένος» ή ψηλά στο στενό διάδρομο πίσω από τις επτάλξεις «αναδυμένος» .

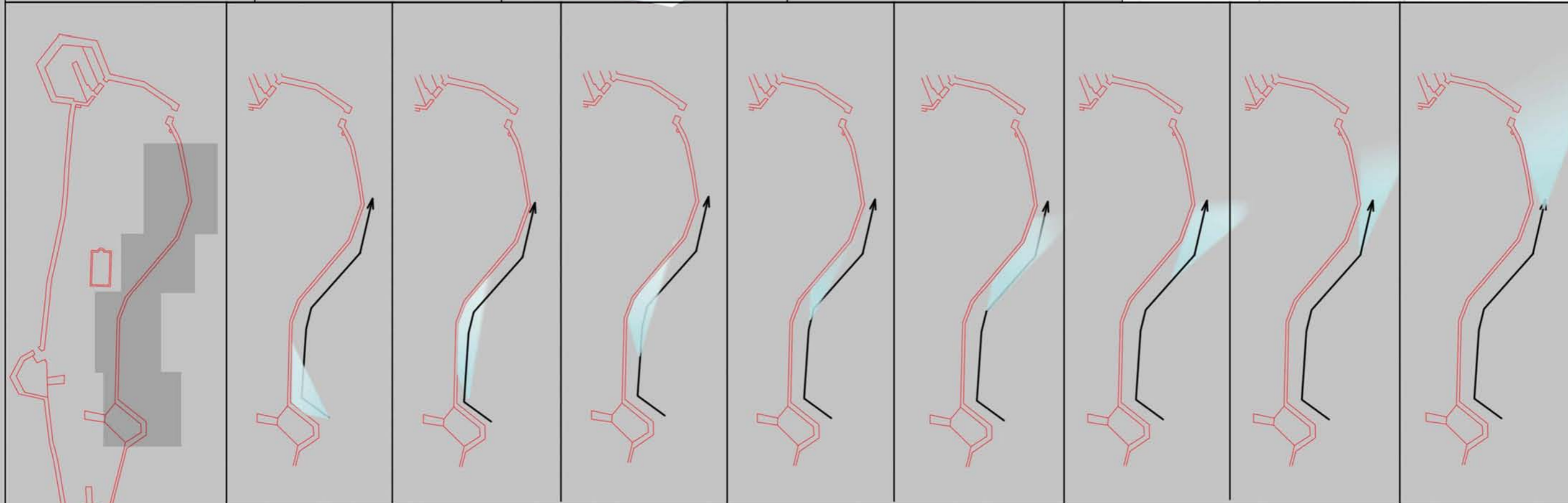

Σε τέσσερα στρατηγικά σημεία το τείχος διαταράσσεται από την ύπαρξη ενός πύργου και τριών προμαχώνων δημιουργώντας περισσότερο πολύπλοκες καταστάσεις .

Πιο συγκεκριμένα η εισβολή ενός προμαχόνα στο τείχος αναγκάζει τον περιηγητή να διαφοροποιήσει την πορεία του δίνοντας του παράλληλα την ευκαιρία να αναδυθεί μέσω της ύπαρξης μιας ανοδικής ράμπας ή του ανοίγματος μιας πύλης. Αυτή η διαδικασία έχει ως αποτέλεσμα την εμπειρία μιας απότομης απελευθέρωσης της θέας. Στην περίπτωση του πύργου η είσοδος σε αυτόν υποβάλλει τον περιηγητή σε μια ακόμη βύθιση σε ένα σκοτεινό επιβλητικό χώρο με ελεγχόμενη θέα απο παράθυρα που μάλλον χρησίμευαν σαν οπές για πυροβόλα όπλα. Αυτή η βύθιση ακολουθείται με την σειρά της απο μια ακόμα εντονότερη ανάδυση καθώς μια πετρινη σκάλα στο εσωτερικό του πύργου σε οδηγεί στο δώμα του που ταυτόχρονα αποτελεί το ψηλότερο σημείο του φρουρίου και του ίδιου του λόφου. Για την ανάγνωση αυτών των ποιοτήτων υιοθετήσαμε σενάρια κίνησης τα οποία παραθέτουμε εδώ διαγραμματικά προσπαθώντας να αποκαλύψουμε την διαμόρφωση της θέας μέσω των διαδοχικών βυθίσεων και αναδύσεων οι οποίες καθοδηγούνται απο τα δομικά στοιχεία του φρουρίου.

Ο ΛΟΦΟΣ

Επόμενο βήμα όφειλε να είναι η ανίχνευση του τοπίου του λόφου. Θέματα όπως η κλίση του εδάφους και η σύστασή του, η βλάστηση, η επαφή του με το αστικό τοπίο και την θάλασσα αποτέλεσαν κρίσιμοι παράγοντες για την εξέλιξη της εργασίας μας. Αυτό όμως που κυρίως μας ενδιέφερε ήταν να βρούμε μια αναλογία του παιχνιδιού θέασης που αναφέρθηκε παραπάνω, αυτή τη φορά σε συνάρτηση με τη βλάστηση και το υψόμετρο διάφορων επιλεγμένων σημείων στο λόφο. Το γεγονός ότι ένα κομμάτι του λόφου είναι σχετικά πυκνοφυτεμένο, ενώ ένα άλλο κομμάτι του είναι τελείως γυμνό μας έδωσε την ευκαιρία να φανταστούμε καταστάσεις εισόδου και εξόδου από τη ζώνη της βλάστησης και μας δημιούργησε την ανάγκη να ενεργοποιήσουμε τα ξέφωτα ως ενδιαφέροντα σημεία της διαδρομής μας. Εκτός αυτού η κυριαρχία του πεύκου που η φυλλωσιά του αναπτύσσεται κυρίως στο ψηλότερο τμήμα του θα μας επέτρεπε τη χρήση της οπτικής σε μέση απόσταση και την αποκοπή από την μακρινή θέα στα σημεία που θα επιλέγαμε να εισερχόμαστε στη ζώνη της βλάστησης. Τέλος κρίσιμα σημεία αποδείχθηκαν αυτά όπου ο λόφος συναντά τον οικισμό. Εδώ θεωρήσαμε ότι ο σχεδιασμός θα έπρεπε να τροποποιηθεί κατάλληλα ώστε να επιτρέπει την ομαλή μετάβαση της αίσθησης του χώρου που έχει ο περιηγητής καθώς εισέρχεται από την πόλη στον κόσμο του λόφου.

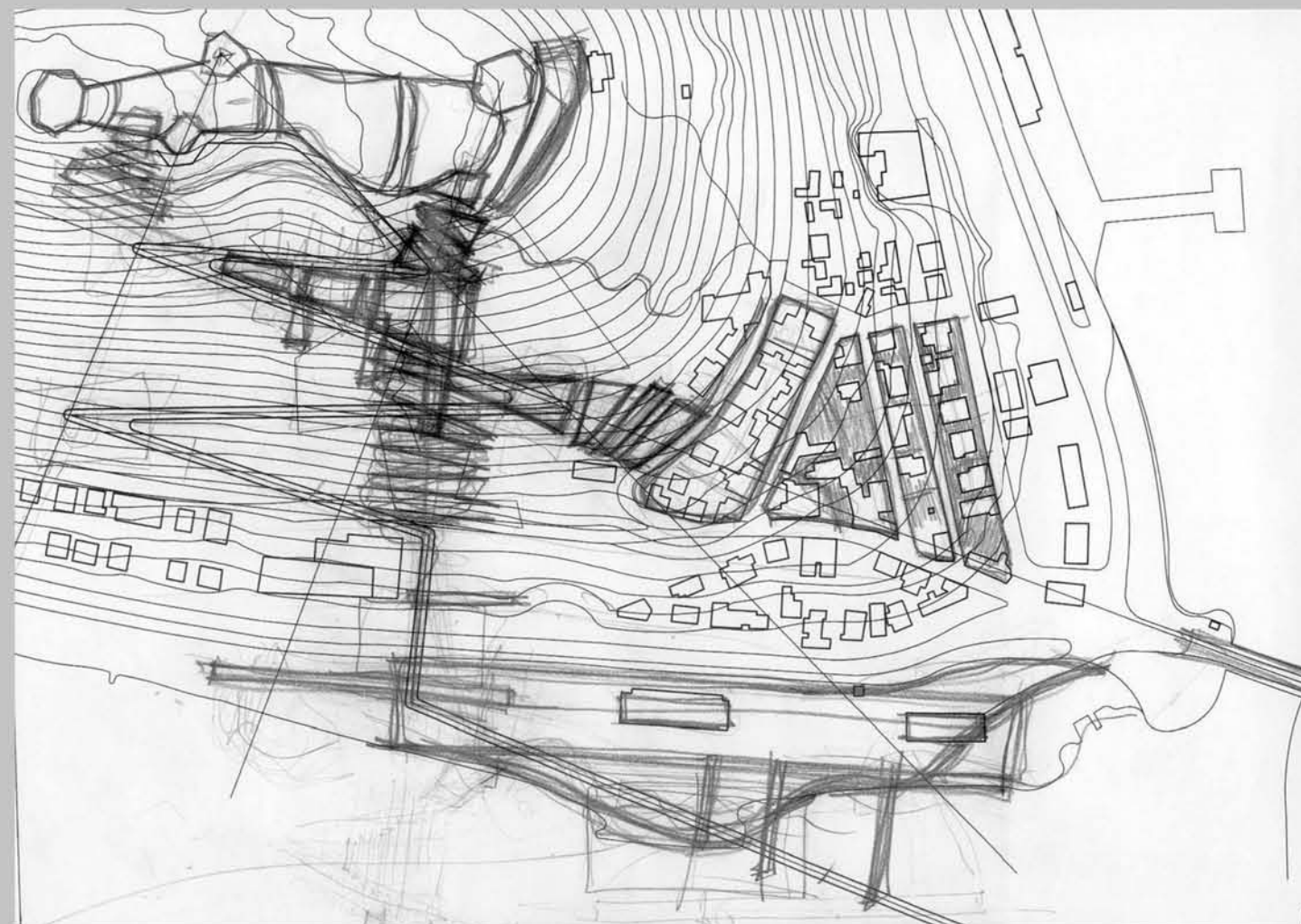
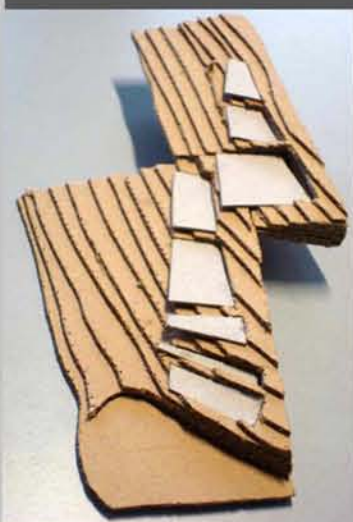
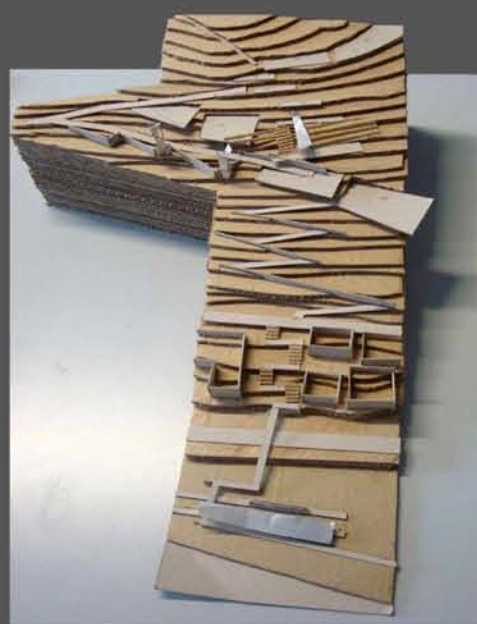

ΕΞΕΛΙΞΗ ΙΔΕΑΣ

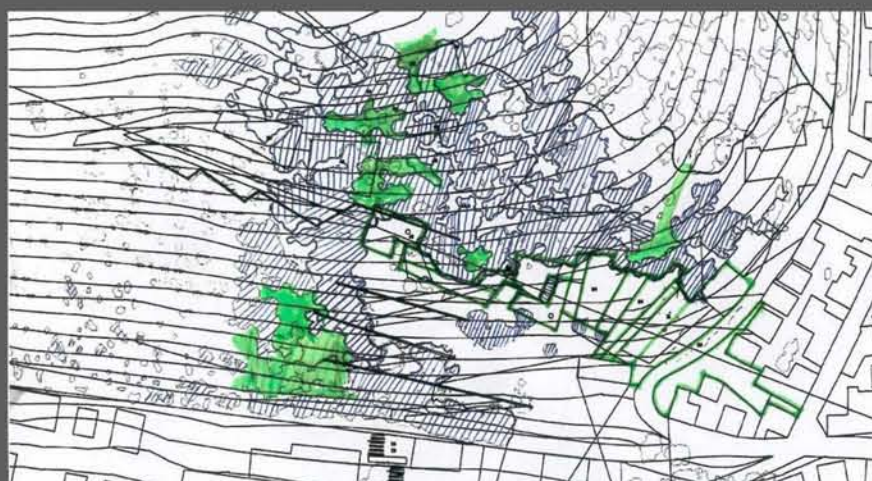
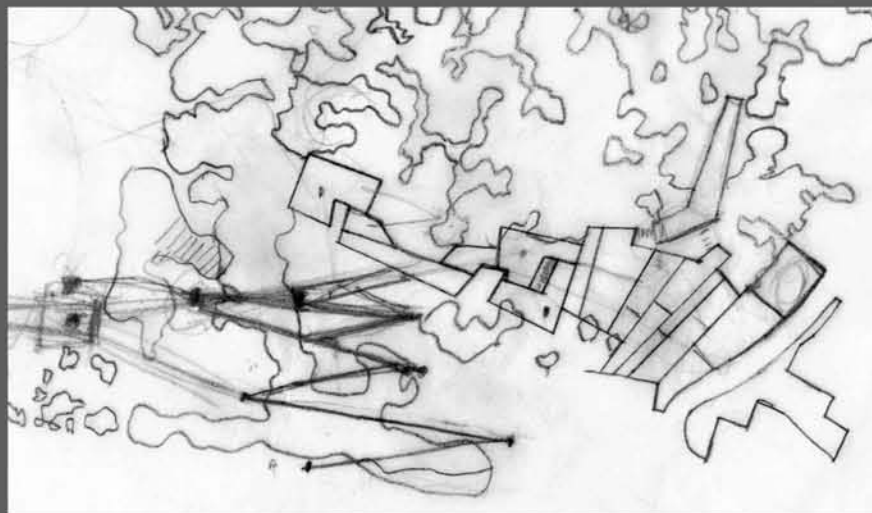
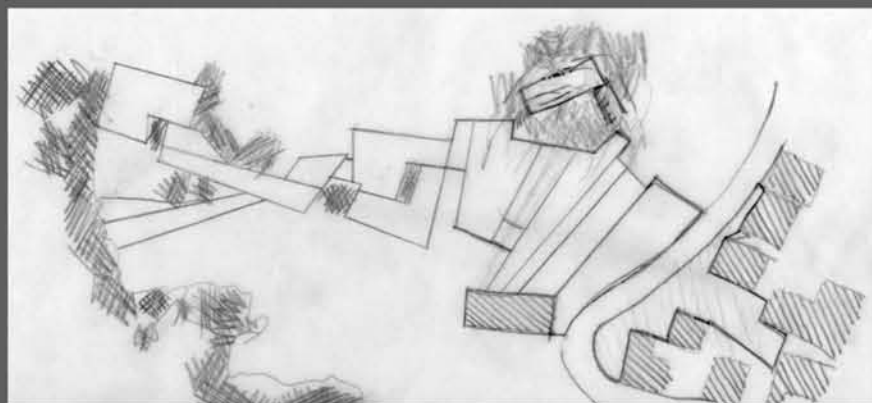
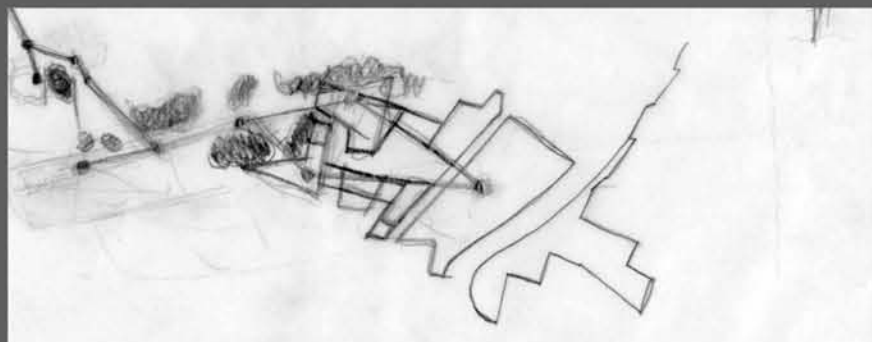
Μπαίνοντας στο σχεδιαστικό κομμάτι της εργασίας πρώτη μας απόπειρα ήταν να χαράξουμε μια διαδρομή η οποία θα μπορούσε να είναι ράμπτα κλίσης 6% σε όλο το μήκος της. Θα πρέκυπτε λοιπόν μια τεθλασμένη γραμμή βασισμένη στους άξονες του τοπίου που θεωρήσαμε σημαντικούς. Έναν τέτοιο άξονα μας έδωσε η κινητή γέφυρα που συνδέει το Ευβοϊκό με το Βοιωτικό κομμάτι της Χαλκίδας στο στενότερο σημείο του Ευρίπου. Απο αυτό το σημείο της διαδρομής και πάνω θεωρήσαμε σημαντικό η χαραξή μας να ακολουθεί τις καμπύλες του τοπογραφικού αλλά και τη χάραξη των τειχών του φρουρίου. Το τελείωμα της διαδρομής προς το Νότο που καταλήγει στο σιδηροδρομικό σταθμό όφειλε να παρασυρθεί από τη δυναμική που παράγεται στο σημείο από την κίνηση των τρένων και ίσως να δώσει μια αίσθηση πορείας προς τη θάλασσα.

Οι αρθρώσεις της χάραξής μας αρχικά καθορίστηκαν από οπτικές προς σημαντικά σημεία του φρουρίου όπως η πύλη και μετά σηματοδότησαν κόμβους της σχεδιαστικής μας πρότασης όπως η επαφή της διαδρομής μας με τον οικισμό της Κανήθου.

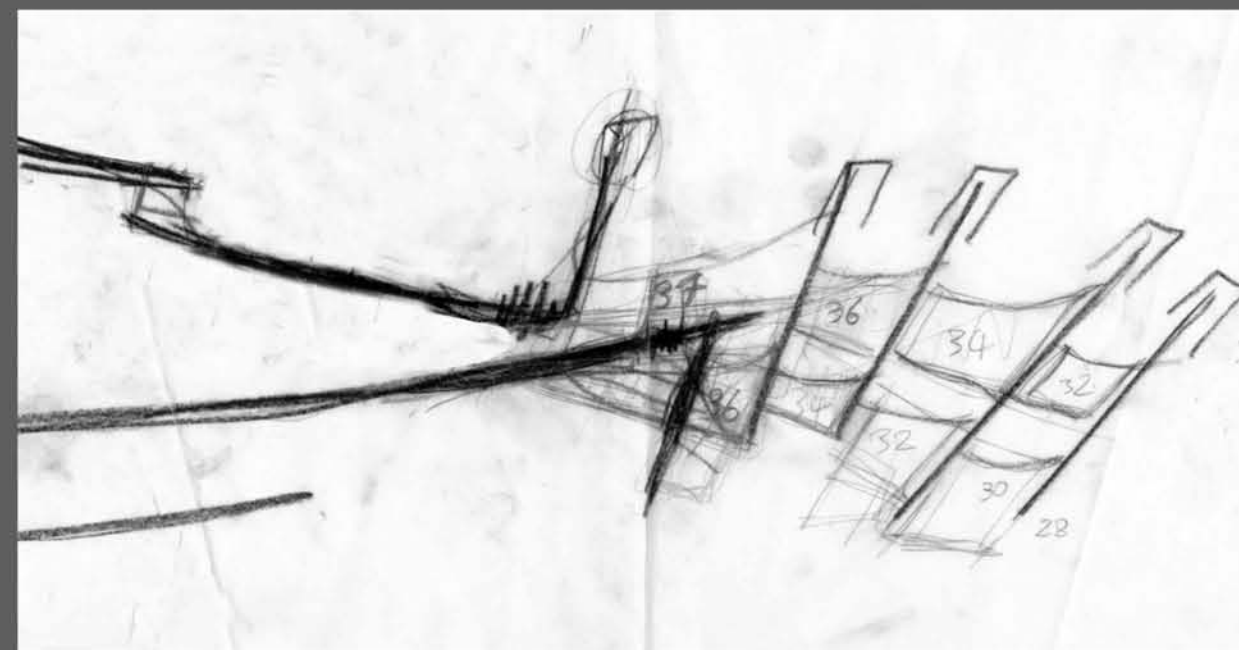

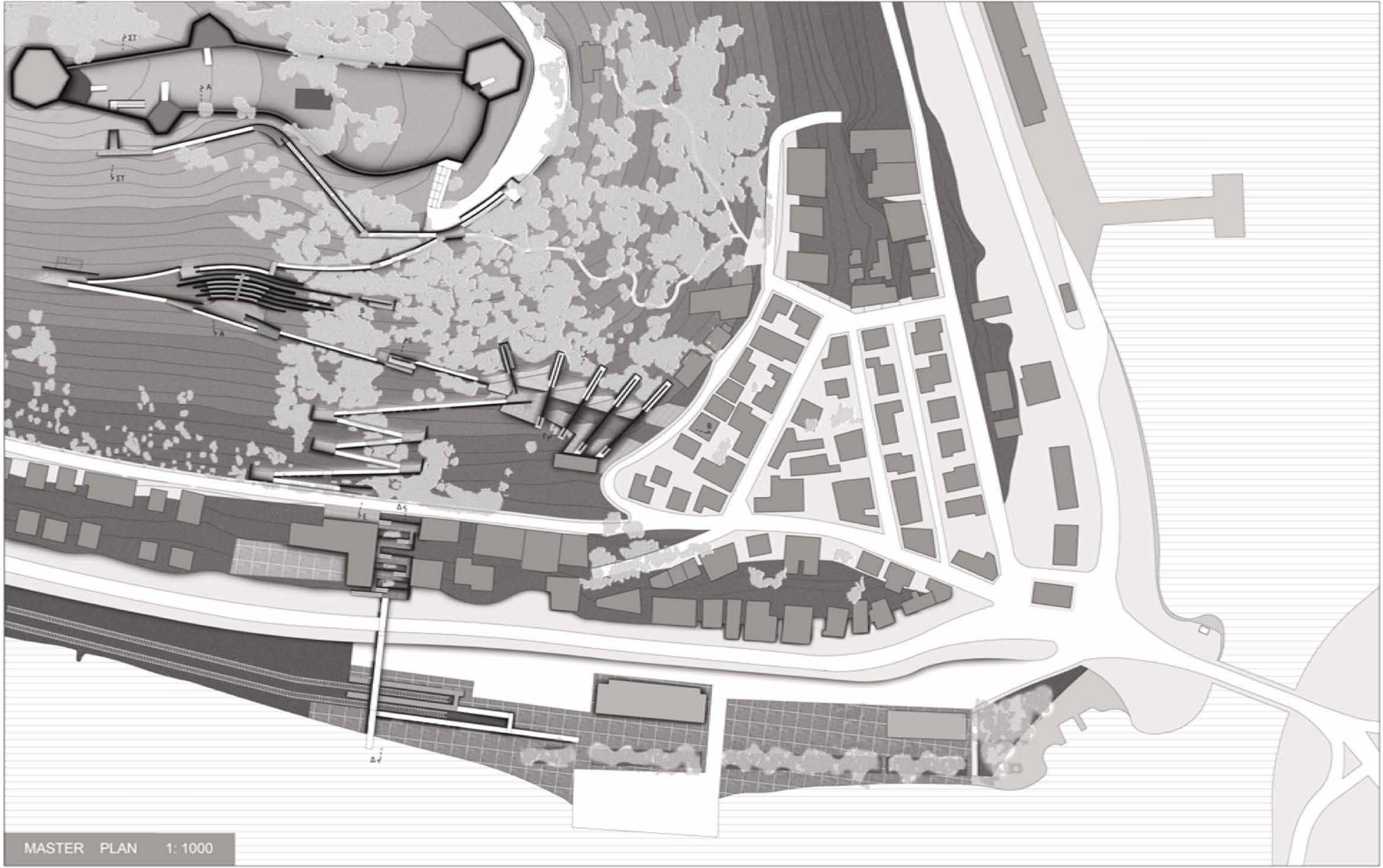
Σε επόμενο στάδιο, το σημείο επαφής της διαδρομής με τον οικισμό μας καθοδήγησε σε μια διάλυση των έως τώρα γραμμικών στοιχείων σε επίπεδα-πλατείες που προσπαθούν να συνεχίσουν τη χάραξη των οικοδομικών τετραγώνων του οικισμού στην πορεία προς το φρούριο .

Παράλληλα γίνεται μια επανεκτίμηση του τμήματος της διαδρομής που ενώνει το σιδηροδρομικό σταθμό με την υπόλοιπη πορεία το οποίο επιρεάζεται απο την παρεμβολή ενός τμήματος του αστικού ιστού.

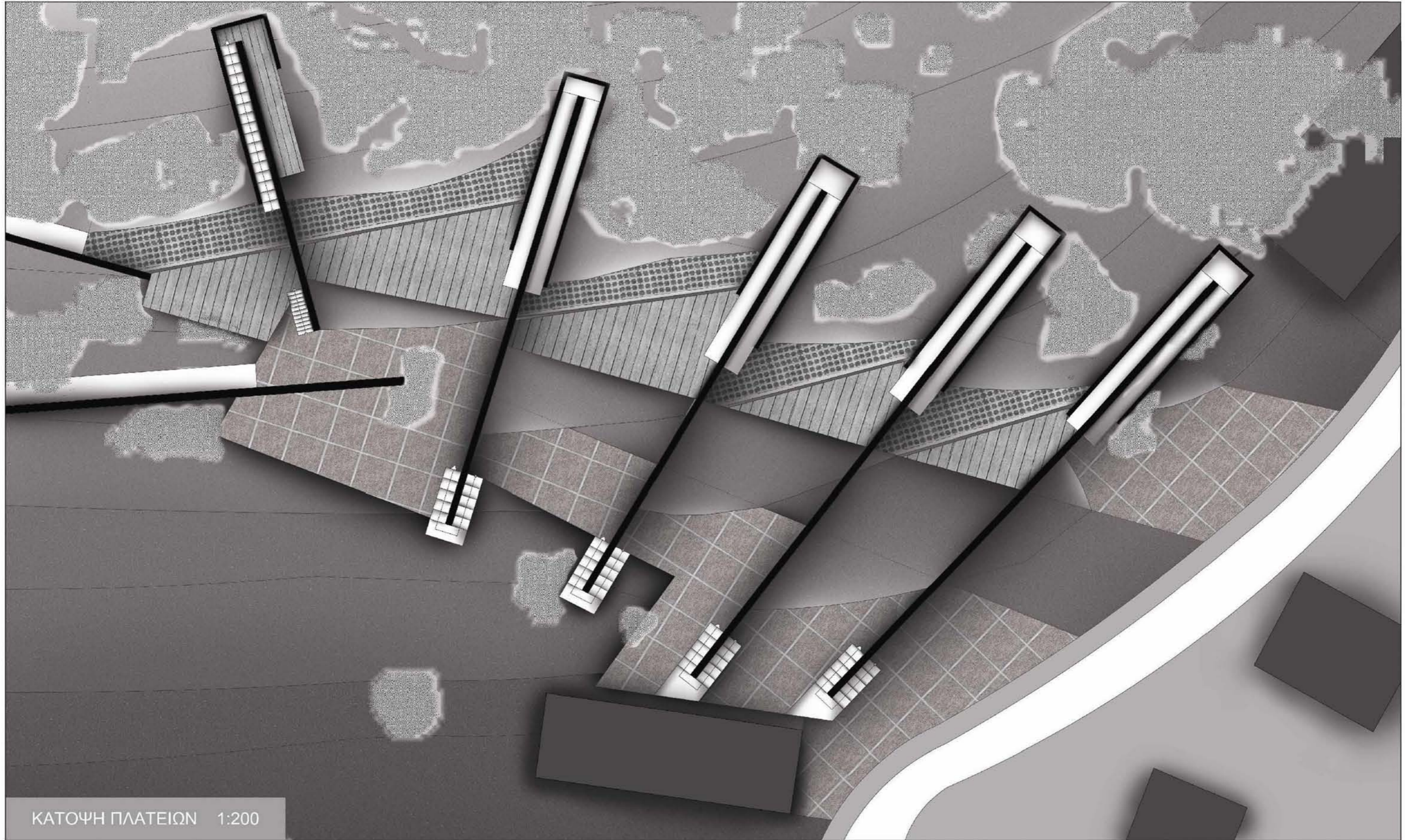

Σε αυτό το σημείο η σκέψη μας επανήλθε στην προηγούμενη μελέτη της φύτευσης και των οπτικών στο λόφο. Με οδηγό αυτές τις συνισταμένες η σχεδίαση του κομματιού των πλατειών μεταλλάχθηκε εστί ώστε να λειτουργεί πιο σωστά στην επαφή της με τα χαρακτηριστικά του τοπίου. Η φύτευση και το χώμα του λόφου άρχισαν να διαβρώνουν τα αυστηρά όρια του πρότερου σχεδιασμού δημιουργώντας τις συνθήκες για το δέσιμο του τοπίου με την κατασκευή. Σε αυτή τη φάση το σχήμα των πλατειών σε κατοψη έχει οριστεί ως το αρνητικό του ορίου της φύτευσης. Αργότερα τα χώματα αφήνονται να εισέλθουν ακόμα περισσότερο στον σχεδιασμό ενώ αντίθετα κάποιες χαράξεις εισβάλλουν δυναμικά στο τοπίο προσπαθώντας να αγκυρώσουν την κατασκευή σε αυτό.

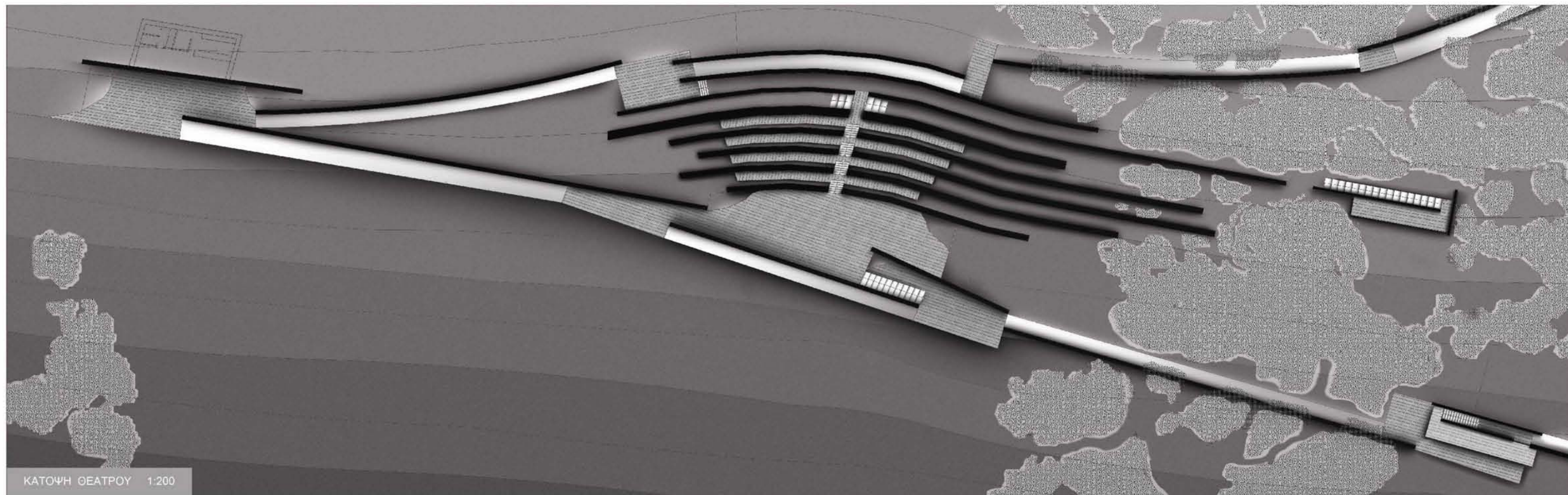

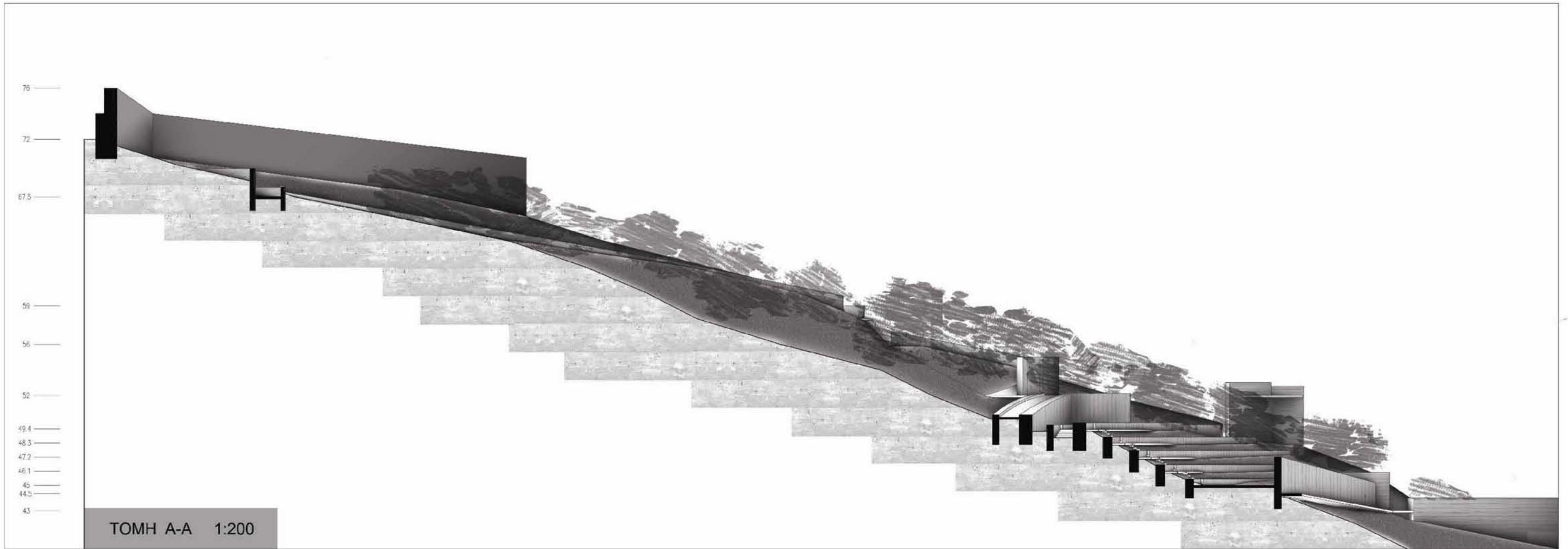
MASTER PLAN 1:1000

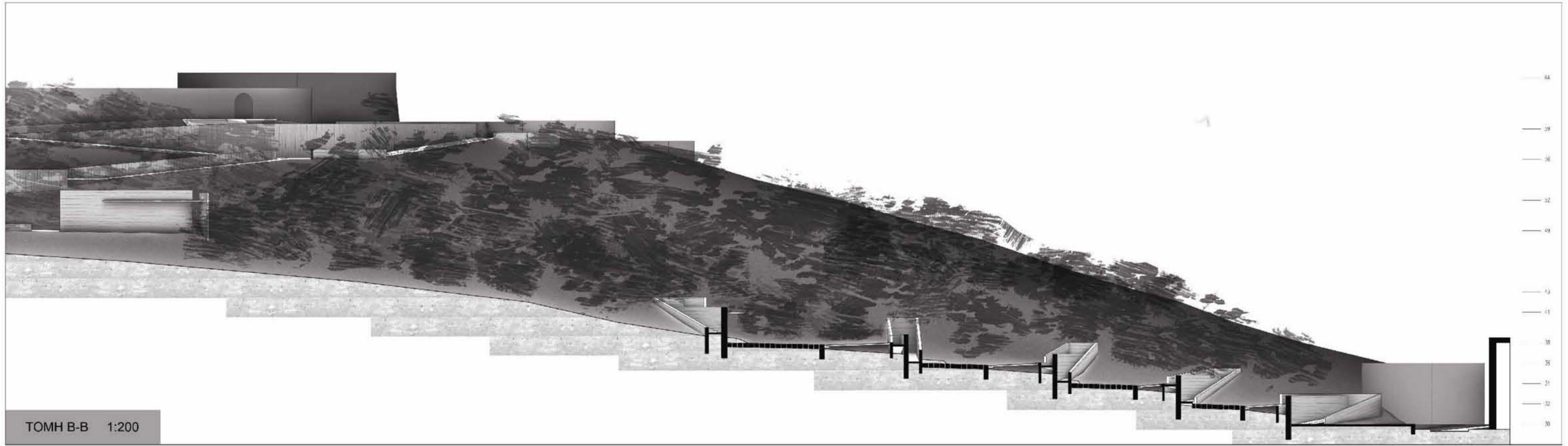

ΚΑΤΟΨΗ ΠΛΑΤΕΙΩΝ 1:200

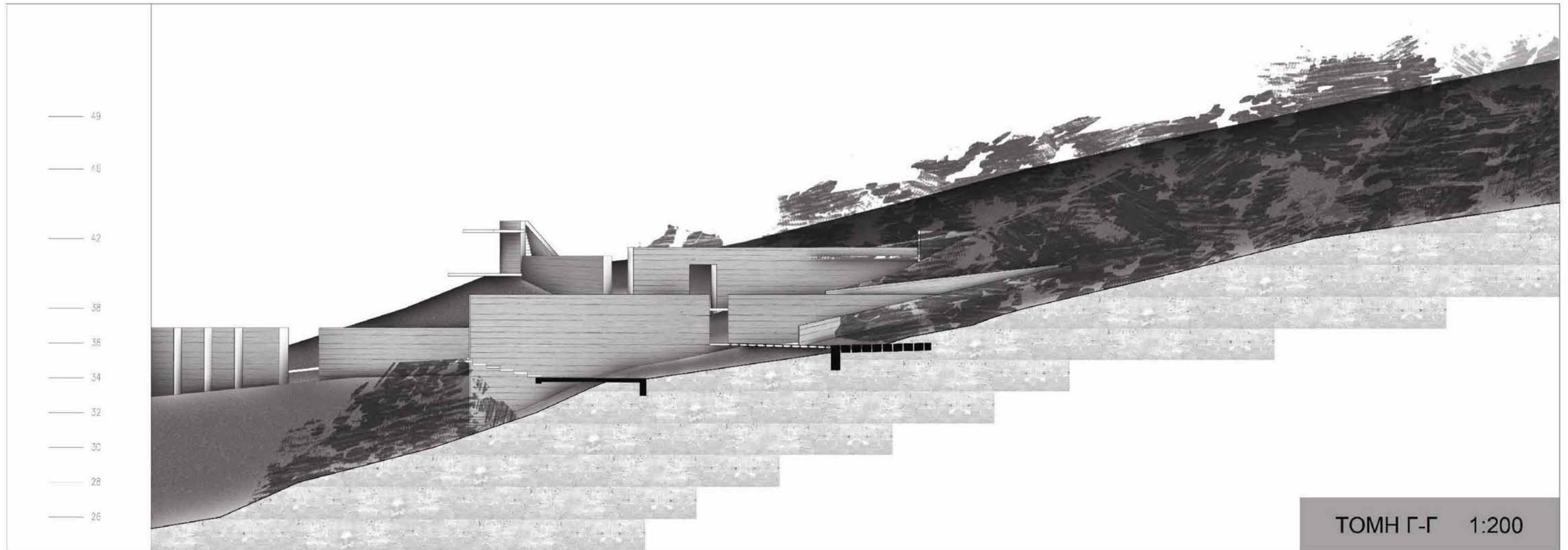

ΚΑΤΟΨΗ ΘΕΑΤΡΟΥ 1:200

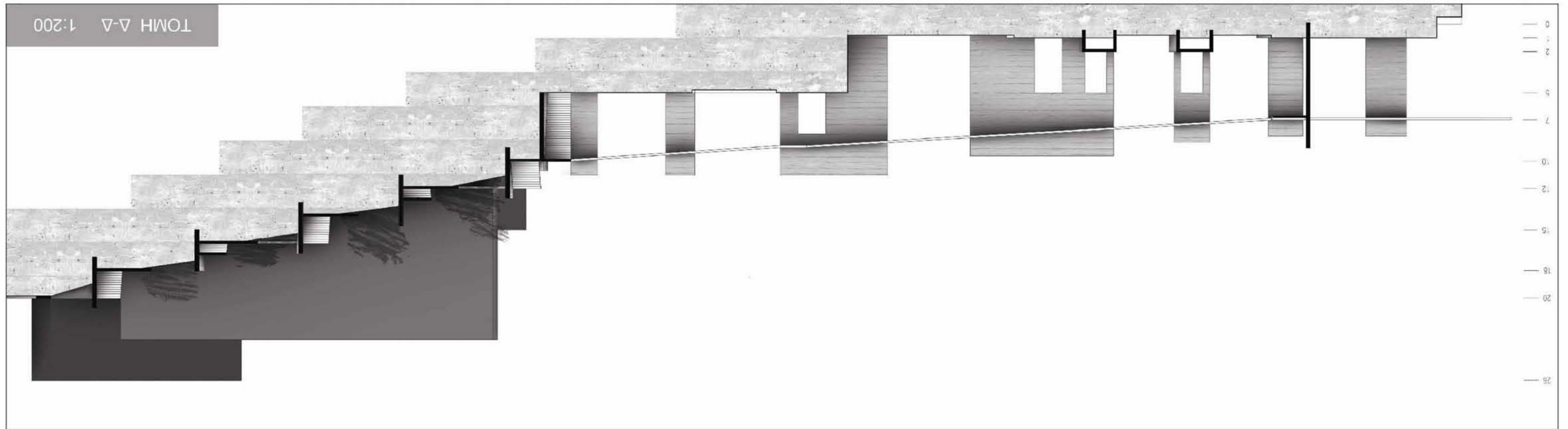

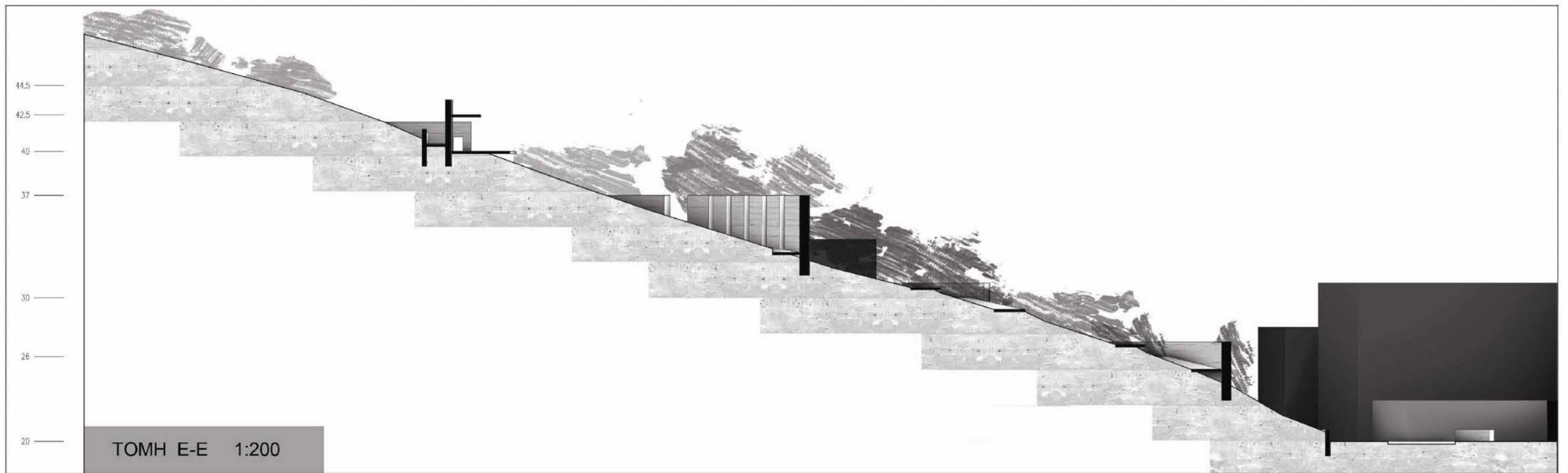

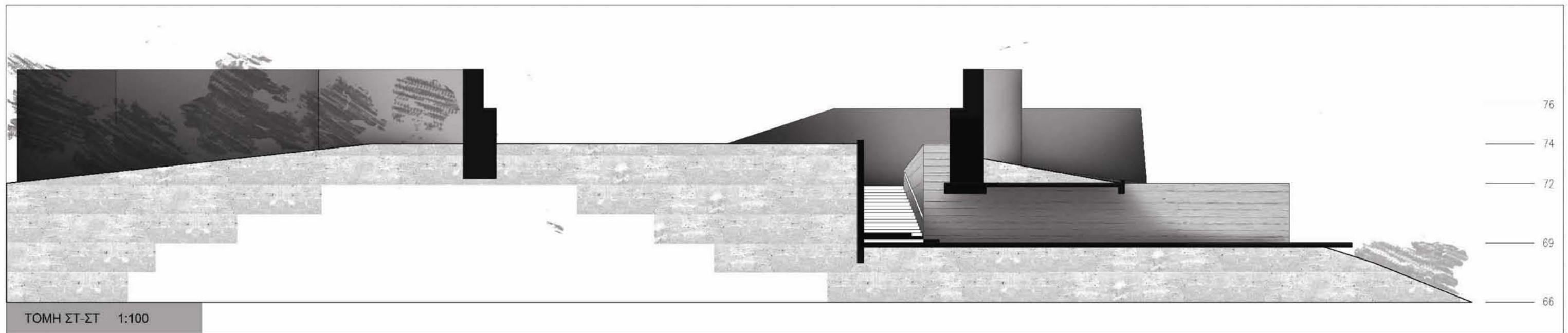
TOMH B-B 1:200

ΤΟΜΗ Γ-Γ 1:200

ΤΟΜΗ ΣΤ-ΣΤ 1:100

76
74
72
69
66